

"Sirma" - bugarska sorta šljive, stvorena u Institutu za voćarstvo - Plovdiv

Автор(и): доц.д-р Мариета Нешева, Институт по овощарство – Пловдив, ССА; гл.експерт Лейда
Тодорова, Институт по овощарство – Пловдив, ССА

Дата: 28.03.2026 *Брой:* 3/2026

Apstrakt

"Sirma" je sorta šljive iz Instituta za voćarstvo - Plovdiv, koji je deo Poljoprivredne akademije. Glavna prednost ove sorte je njeno ranije vreme zrenja, koje za plovdivski region iznosi oko 20. jula. Sorta daje visokokvalitetne plodove i pogodna je za diverzifikaciju asortimana sorti koje se gaje u šljivicima u zemlji.

Rezultati

Šljiva (*Prunus domestica* L.) je tradicionalna voćna vrsta za našu zemlju. Prema Agrostatičkom priručniku (MPŠV, 2024), po zauzetoj površini zauzima drugo mesto sa 12.271 ha, zaostajući samo za orahom. U 2024. godini, šljiva je imala najveći relativni udeo u proizvedenim količinama voća - 30%. Ova kultura je veoma adaptabilna i uspešno se razvija u različitim regionima zemlje, doprinoseći visokim prinosima. Veliki interes za gajenje šljive proizilazi iz kvaliteta plodova, koji su pogodni i za svežu potrošnju i za preradu.

Globalno, glavne zemlje proizvođači šljiva vrste *Prunus domestica* L. su Srbija, Rumunija, Nemačka i Bugarska. Ove zemlje razvijaju opsežne programe oplemenjivanja sa zajedničkim glavnim ciljevima kao što su: visoka produktivnost, dobar kvalitet ploda, otpornost ili tolerancija na bolest virusa šarke šljive.

U Institutu za voćarstvo - Plovdiv, takođe se razvijaju programi oplemenjivanja za stvaranje novih sorti glavnih voćnih vrsta za našu zemlju. Najvažniji ciljevi oplemenjivanja uvek su bili povezani sa

kvalitetom ploda i dobrom adaptabilnošću sorte, što uključuje otpornost na bolesti, štetočine i abiotički stres. Program oplemenjivanja za stvaranje novih sorti šljive u Institutu za voćarstvo – Plovdiv započet je 1987. godine. Kao rezultat savremenih oplemenjivačkih aktivnosti, registrovana je sorta "Sirma". Dobijena je kao rezultat dugogodišnjeg rada oplemenjivača prof. dr Valentina Božkova, doc. dr Penčo Ilijev i glavne stručnjakinje Lejde Todorove.

Značajna prednost "Sirme" je njeno ranije vreme zrenja, koje za plovdivski region iznosi oko 20. jula. "Sirma" je dobijena slobodnim oprašivanjem standardne i najrasprostranjenije sorte šljive u svetu, "Stanley". Drvo je bujno sa umereno gustom, globularnom krošnjom. Osnovne grane su dobro opskrbljene plodonosnim drvetom. "Sirma" je visokoproizvodna sorta. Glavno plodonosno drvo su majski buketni trnovi. Cvetanje je srednje rano i fenofaza počinje 2-3 dana pre cvetanja standardne sorte "Stanley".

"Stanley", "Čačanska lepotica" i "Yoyo" su dobri oprašivači za "Sirmu". Njeni plodovi su veliki - prosečno oko 45 g, ovalnog oblika, simetrični sa plitkim ventralnim šavom. Plodovi su tamno ljubičasto-plave boje, sa prisutnim voštanim premazom. Plodno meso je atraktivne zlatno-žute boje. Koštica je srednje veličine, eliptična i potpuno se odvaja od plodnog mesa. Rodnost je redovna i obilna. U 2023. godini, od 10-godišnjih stabala gajenih u obliku slobodno rastuće krošnje dobijeno je prosečno 60 kg/stablu. Plodovi su posebno pogodni za svežu potrošnju, zahvaljujući

dobrom izgledu, uravnoteženom ukusu i prijatnoj aromi. Sadržaj suve materije je oko 16° Brix. Plodovi sadrže kiseline, ali je njihov ukus dobro uravnotežen i prijatan. Važno je pomenuti da je sorta tolerantna na virus šarke šljive, odnosno, simptomi su primećeni samo na listovima, ali to ne dovodi do otpadanja plodova i gubitka prinosa.

"Sirma" je osvojila odlično prvo mesto na Konkursu inovacija, sekcija "Sorte semena i sadni materijal" na Međunarodnoj poljoprivrednoj izložbi "AGRA 2026". Sadni materijal sa garantovanim sortnom autentičnošću može se kupiti od Instituta za voćarstvo – Plovdiv.
